

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fie care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blăși.

Focea bisericească-politică.**Anul II.****Blăși 29 Octobrie 1892.****Numărul 44.****Garanța cea mai puternică.**

(+) Ori cât de lămurit, întemeiat, vechiu și neatacabil ar fi dreptul nostru de a ne alege Arhiepiscop, noi numai în cazul acela ni-l vom pute păstra pentru timpul prezent și viitor, dacă în mijlocul clerului nostru nu se va afla nici odată nici un preot atât de decăzut, încât să-l vină pentru interesele sale private.

Guvernele de astăzi și-au uitat de Dumnezeu și de legile lui sante, și astfel nimic nu le mai reține, ca să nu caute toate căile posibile spre a ne răpi dreptul nostru strămoșesc, pentru ca și prin acesta să crească omnipotența statului, căreia bărbații politici de astăzi se închină ca unui idol.

Folosi-se voru contrarii nostri de strălucirea orbitoare a demnității înalte de Mitropolit și de promisiuni mari, ca prin acesta să-și afle un om, care să-și închidă ochii înaintea adevărului și dreptății și să-și nădușcă glasul conștiinței și astfel să se facă trădătorul bisericii sale și al drepturilor ei sante.

Noi însă sperăm, că omeni asemenea lui Iuda nu se vor afla în Clerul nostru, și acesta este garanța cea mai puternică a dreptului nostru de alegere.

Legile fundamentale și constitutive ale bisericii noastre pretind, ca scaunul mitropolitan să se completeze numai prin alegere. Sinodul dela 1698 a

creat legea fundamentală și pentru toate timpurile dăinuitoare, ca numai acel bărbat să fie Mitropolit, pre care sinodul îl va fi ales, și împăratul și Papa îl vor fi întărit. Er Conciliul nostru provincial din 1872, aprobat de Sântul Scaun Apostolic, a determinat modul, în care are să se facă alegerea capului provinciei noastre bisericești.

Ori cine va lucra în contra acestor legi fundamentale, se face responsabil pentru greș peccat înaintea lui Dumnezeu, înaintea santei biserice și a nemului românesc, și tocmai prin acesta arată, că nu este vrednic de demnitatea înaltă de Mitropolit, ci de dispreț și blăstemul clerului și al națiunii române.

Dumnezeu, care în unul născut Fiul său ne-a arătat pre păstorul cel bun și adevărat, nu va lăsa nepedepsit pre un arhier, care cum dice sântul și marele Grigoriu, „numai locul păstorului îl ține, dar nu cercă dobândă sufletelor; numai bunurile pămâtesci vină și se fâleşce cu cinstea, ce o ia dela omeni“¹⁾ Fiul lui Dumnezeu si-a pronunțat deja sentința sa înfricoșată asupra unui astfel de om nechemat la demnitatea arhierescă pre calea prescrisă de legile santei biserice, numindu-l *fură*, *tălhar* și *năimic*.

Pre un astfel de preot, care cu disprețuirea legilor noastre bisericești

cești și fără a fi chemat de cei îndreptățiți, ar prinde în mână cărja arhierescă, sânta biserică l'a eschis de mai înainte din sinul său prin rostul Conciliului Tridentin, care în sesiunea XXXIII astfel se exprimă: „Din contră aceia, cari chemați și instituiți numai de popor și de puterea și auctoritatea lumână se înalță la exercițiul acestor oficii (preoțesci și episcopesci), nu trebuie să se socotască de servitori ai bisericești, ci de furi și tălhari, cari nu au intrat pre use.“

Datorința clerului și poporului nostru față cu un astfel de om perdit ar fi, să nu-l recunoască de păstorul său, ci ocolindu-l ca pre un fur și tălhar, să-i facă imposibilă funcționarea lui ca păstor sufletesc, căruia sunt încredințate cele mai mari comori, de cari pot dispune indivizii și poporele.

Dacă de es. poporul magiar merge până acolo în alipirea sa de libertățile și constituțiunea patriei sale, încât nici pre moștenitorul puterii regesci nu-l recunoșce de cap al statului, până nu a jurat pre constituțiunea țerei, atunci în clerul și poporul nostru încă trebuie să fie atâta simț de iubire și alipire cătră constituțiunea bisericești noastre, încât pre un bărbat obrus și impus cu puterea și cu călcarea în picioare a autonomiei și legilor fundamentale ale bisericești noastre, să nu-l recunoască de arhier, ci de un usurpator, care în loc de a primi sprigină, merită a fi com-

¹⁾ Hom. 14 in Evang.

Feuilleton.**Pedagogice res.**

(Continuare.)

„Așa?“ Intră Spiridon cam supărat. „Sunt dar și lucruri, în cari un înțelept cere sfat dela un nebun?“

„Nu unul, ci o sută și o mie,“ dicu eu cu sânge rece. „Înțelepciunea mea constă chiar în aceea, că nu mă ocupă ca tine de nebun!“

„Ce vrei dar?“

„Am lipsă într-o novelă de descrierea amănunțită a unei case române.“

„Dă-mi calul!“ strigă Ionuț din unghiul casei.

„Taci, mișelule!“ strigă și filosoful, care er s'a aprins de mânie.

„Dar Spiridone, de dragul meu dă-i calul. Nu-i destulă pedepsă pentru băștu, că are o călărie fără codă?“

„Nu!“

„Barbarule,“ îi dice soție-sa între lacrimi. „Scii ce, Spiridone? De nu-i dai calul, mă voi duce și voi ruga pre Dr. Ursilă, să-mi descrie casa romană.“

Sciam, că Spiridon și Dr Ursilă erau contrari, nu ca omeni, ci ca filologi. Spiridon susținuse adevărul de mult, că șirul de bătaie al legiunii romane era totdeauna neîntrerupt, er Dr Ursilă a fost cutezat să dechere, că părerea aceea nu este îndreptățită. Dar Ursilă nu s'a oprit aci, ci a cutezat să susțină chiar și aceea, că în șirul acela călăria nu se posta totdeauna la aripă, și că triarii une ori se mestecau chiar și în începutul luptei. Asta i-a fost lui Spiridon prea mult: el se pune și dechere, că așa ceva poate susține numai ignoranța cea mai crasă. Și s'a încins între cei doi filologi o luptă mai înfocată ca a Romanilor și Punilor.

„Ce, să-mi faci mie rușinea asta? Să te adresezi cătră Ursilă?“

„O fac, Spiridone, o fac, și închipuesc-ți bucuria lui Ursilă!“ dicu eu luându-mi pălăria și bastonul.

„Răutăciosule! Si-mi închipuiam, că-mi ești prietină adevărată.“

„Te rog, Spiridone, dă-i băștului călăria!“ dicu eu cu mâna pre vervelă.

Ergo stă o clipă nesciind, ce să facă. După o luptă grea dice în sfârșit:

„Fie dar, pentru că mă rog tu. Dar tu-o spun, mișelule, —“

„Calul meu, mamă, calul meu!“ strigă băștul, sare cu bucurie din unghiu și alergă la mamă-sa. „Er capătul calului!“ Și începe să o tragă de haină, ca să vină să-i dea calul.

„Acum suntem numai noi de noi, Spiridone. Nu mi-o lua în nume de rău, dar ești un măgari!“

„Ce te pricepi tu la lucruri de astea? Tu scrii novele și într'nusele îți poți dresa omeni așa, precum ai lipsă de ei; dar de creșterea pruncilor tăi nu te îngrijesci. Studiază psihologie, ca să cunosc viața psihică a pruncilor tăi!“

„Dă-mi feresce-mă de o năroție ca asta!“ îi replică eu, în vreme ce trecem în bibliotecă. „Dar ce fel de șolobocăte ai aci pre masa de scris?“

„Numai aruncă-ți privirea în ele și te vei convinge de zelul, cu care mă silesc a-mi implini datorințele pariutești.“

Pun mâna pre nimerite pre o carte mai câtă palma de grosă și cetesc: „Desvoltarea conceptului frumosului în sufletul pruncului, de Dr. Macarie Buhă.“ Cercu mai departe și mai afla „Momentele prime ale

bătută și făcută imposibilă pe toate căile, și însoțită de blăstemul tuturor fililor adeverați ai bisericii și națiunii.

Acestea sunt destule motive, pentru ca preoții care preotă alii bisericii noastre să-lu înduplece a nu se așeză pe tronul glorioșilor nostri arhiepiscopi fără a fi fost chemați la această demnitate de votul clerului nostru.

Er dacă cineva ar fi îndemnată chiar și din partea capului statului, să primescă demnitatea de Mitropolit fără de alegere, elu este dator să răspundă cu Conciliul Tridentin: „Principii lumesci trebuie să se considere de protectori ai bisericii în înțelesul acela, că cele ce sunt de drept bisericesc, să le venereze cu sântenie ca pre nise porunci ale lui Dumnezeu.“¹⁾ Inșă dreptul bisericii noastre pretinde, ca Mitropolitul să fie ales din partea clerului. Prin urmare și Monarchul este dator să se supune acestui drept și să-lu venereze ca pre o poruncă a lui Dumnezeu manifestată prin decretul sinodelor noastre.

Dar va dice cineva, că nu se pôte omul opune voii celor dela putere, așa că dacă aceștia ceru dela elu, să primescă demnitatea mitropolitană prin denumire, trebuie să se supună.

Așa vorbesc numai lașii și trădătorii sântei biserice, nu inșă și adeverații apărători ai drepturilor ei.

Chiar și în fața regilor trebuie să ne apărăm drepturile noastre așa, precum am făcut sântii Părinți.

Când observăm, că cei dela putere vreă să calce legile bisericii noastre, trebuie să imităm pre sântul Leon Marele, care astfel se exprimă: „Debes incunctanter advertere, regiam potestatem tibi non solum ad mundi reginam, sed maximè ad Ecclesiae praesidium esse collatam, ut ausus nefarios comprimendo,

¹⁾ Sess. 25 c. 20 de Reform.

et quae bene sunt statuta defendas, et veram pacem his, quae sunt turbata, restituas.“²⁾ Va să dice, celu ce ar fi espus ademenirilor, ca să primescă demnitatea mitropolitană cu sacrificarea dreptului de alegere, trebuie să răspundă și regelui, că cele ce sunt bine stabilite, cum este stabilit și dreptul nostru de alegere, regele este dator să le apere, er acelea, ce ni-le-ar fi luat până acuma contrarii nostri, elu să ni-le restituască și astfel să restabilească liniștea și pacea noastră.

În casu cându regele ar răspunde, că elu este judecătoru în această causă, trebuie să răspundă fiesce care preotă adevăratu așa, cum a răspuns Lucifer Calaritanul cătră împăratul Constantin: „Sed dicis isto in loco (Deut. XVII 9) Deo devotissimus Moyses, quomodo Sacerdotum fecit mentionem, sic et Judicis. Proba te super nos factum iudicem; proba ad hoc te constitutum imperatorem, ut nos armis tuis ad omnem implendam voluntatem amici tui Diaboli perduceres. Cum probare non possis, quia praeceptum sit tibi non solum non dominari Episcopis, sed et ita eorum obedire statutis, ut si subvertere eorum decreta tentaveris, morte mori iussus sis, quomodo dicere poteris, iudicare te posse de Episcopis, quibus nisi obedieris, jam quantum apud Deum, mortis poena fueris mulctatus.“²⁾

Conformu învățaturii sântilor părinți regii sunt datori să apere drepturile sântei biserice, er nu să le surpe, și în casu cându ei nu ar voi să-și împlinescă această datorință, datori suntem noi preoții să impedecăm usurparea drepturilor cu ori ce preț, chiar și cu mörte de martiri.

Sperăm, că Coróna va sci apreția și în casul de față atributul său de

¹⁾ S. Leo M. ad Leonem Aug. ep. 125 alias 75.

²⁾ Lucifer Calarit. libr. I. pro Athanasio ad Constantium imperat.

Regu apostolicu și va purcede așa, precum pretinde binele biserice. Dar cu toate acestea constatăm, că timpurile sunt grele.

Poporul român, agitat și preocupat astăzi în prima linie de revindicarea drepturilor sale politice, se cutrieră, de câte ori vede fie pre guvern, fie pre vre-un Român făcându vre-unu pașu, care s'ar păre îndreptat în contra libertății noastre naționale.

Denumirea și primirea denumirii de Mitropolit fără de alegere ar fi considerată de totă suflarea românească ca unu nou atac îndreptat în contra existenței și libertății noastre naționale, și îndată ce poporul nostru ar veni la convingerea, că biserica noastră se pôte folosi ca armă în contra drepturilor noastre naționale, inima lui s'ar înstrăina de cătră acea biserică. Cine inșă ar puté prevedé urmările acestei înstrăinări? Sau cine prevedându-le nu s'ar cutremura și nu ar face totu ce este cu putință, ca să le impedece?

De aceea dicem tuturor preoților români, și mai virtosu acelora, cari aspiră la demnitatea de Mitropolit: Grijii, să nu se verifice prin voi înfricoșatele cuvinte: Perirea ta din tine, Israile!

Război diplomatic. — Între România și Grecia s'a declarat război diplomatic. Amindouă guvernele și-au rechemat reprezentanții și au suspendat activitatea consulilor săi. Grecia este, care a crezut de bine a luă măsura acesta din cauza procedurii observate de guvernul românesc în afacerea moștenirii Zappa.

Er după „Timpul“ în puține cuvinte cestiunea, care a datu locu la acestu incidentu.

Unu grec bogat stabilit în România cu numele Vanghelie Zappa mörte acum câțiva ani și lasă usufructul averii sale nepotului său Constantin Zappa cu obligațiunea de a transmite după mörtea sa totă averea unei

educării omului“, „Manualu pentru educarea fetelor, de Dr Sofroniu Iepure inspectoru de școle“, „Esprerinte pedagogice, culesse în institutul meu de creștere, de Dr Ioan Alun, directoru, decorat cu medalia cea mare pentru artă și sciință“, „Gimnastica celor vechi“, „Tinerul Spartanu“, „Igienică pentru instructori și școlă“. Într'o grămadă mare de cărți și broșure aflu totu felul de inscripții, cari une ori mă facu, de isbucnesc în hohot. Aflu aci totu, ce stă orecum în legătură cu școlă și cu creșterea: nutrirea, îmbrăcăminte, mișcarea, locuința, localul de școlă, lungimea timpului de instrucție, scaunele de școlă, manualele de școlă, pedepsele școlariilor, obiectele de învățămintu, cultura socială, jocuri, scopul educării, cu unu cuvintu totu ce stă în raportu nemijlocit ori mijlocit cu pedagogia. Mă cuprinde o compătimită uespusu de mare de prietinul meu Ergo.

„Sermane,“ îi dicu, „și acestea toate le-ai studiat?“

„Nu numai atata,“ dice Spiridonu, „ci din toate acestea am scos esența și am propus'o soției mele în fiesce care dimineță.“

„Sermană mulere,“ dicu eu cuprinsu de spaimă. „A mea s'ar fi multămitu de atata învățatură. Spiridone, prietine, bucură-te și te veseleşce, tu n'ai numai o mulere cu răbdare, ci și o mulere cuminte!“

„Da, da, imi puteam închipui, că-l vei finé parte. Tu ai fostu pururea superficialu.

Într'a opta era celu mai de pre urmă și ai trecut, precum trece cănele prin apă. Când ai ieșitu dincolo, te-ai scuturat — fiesce că în chipul acesta nu se pôte aștepta, ca tu să te ocupi de cestiuni seriose cu temelnicie sciințifică.“

„Este una dintre părțile cele mai bune și mai amabile ale caracterului tău, prietine Ergo, că tu cunoscându în de ajunsu debilitatea mea sciințifică nu aștepti, ca ea să facă minuni.“

„Ași vre să sciū, ce ți-a făcutu sciința, de-ți este așa dragă?“ întrebă Ergo cu sarcasm.

„Întrebă pre ce-ți avea să mă îndope cu ea,“ îi dicu eu.

„Așa dar profesorii tăi din gimnasiu pörta vina? Nu-ți este rușine a răsplăti cu atata nerecunoscință acelor bărbăți, cărora le datoresci puținica ta sciință? Și dacă ți-ai încorda cătu-și de cătu facultatea memoriei, ți-ai aduce doră aminte, cum te siliai din răspuseri a le amări örele, în cari ei voiau să-ți facă atata bine!“

„Ferescă-mă Dumnezeu, ca de bărbății aceia zeloși, cari acum mare parte odihnescu deja în mormintu, să-mi aducă aminte, fără ca să mă cuprindă simțemintul recunoscinței celei mai sincere. Dar noi nu ne-am piceputu unul pre altul, și de aceea m'ai necăjitu ei atata pre mine și eu pre ei. Ne-am amăritu înprumutatu dizele, asta o recunosc, și urmarea a fostă, că eu am

învățatu numai a treia parte din ceea ce aș fi pututu învăța, și ei priviau la mine cu nise ochi, din cari puteam ceti proverbiul, că din căne nu faci slăuină. Ei și-au fostu câștigat comori de cunoscințe pedagogice și-și dădeau totă silința să facă omu diu mine, și toate au fostu mazere pre părete. Dacă cercă öre cine prin protocoale din cancelaria gimnasiului, putea afla, că eu eram în purtare celu mai rău și în progresu celu mai leneu.“

„Sciū ce, frate? Nu voiu să-ți laudă anii gimnasiai, — consciința nu m'ar lăsa, să o facu acesta, — dar totuși n'ai să te faci mai rău de cum erai. Asta nu este de lipsă.“

„A fostu chiaru așa, precum îți spunu, și n'ai lipsă să mândresc lucrul. Calculi aceia mă înfierau întocmai precum meritam, și încă și astăzi multămescu lui Dumnezeu, că m'ai datu atata putere de resistință, de am pututu desvoltă destulă reacțiune față cu ceea ce pretindeau pre atuncia dela unu școlariu bunu. Școlarii cei buni din clasa noastră, sermanii de ei, toți au murit ori s'au stricat; căci ție, frate, îți faci onörea de a te număra între cei răi.“

„Ei, frate Nichifore, meritö öre atata onöre? Poți să fii făcutu totu felul de fapte viteze și pentru aceea totuși să fii iubit sciința.“

„Tu pôte că o iubiai, dar eu nu mă puteam îndrăgi de ea. Eu pretindeam și

instituțiilor culturale din Grecia. Acum câteva luni moré și Constantin Zappa, și se nasee cestiunea punerii în execuțiune a testamentului primitiv.

Cestiunile de dreptă, cari se puneau, erau următoarele:

„Póte fi valabil un testament, prin care se institue ca moștenitoare a unei averi imobile rurale pre pământul României o persoană morală nerecunoscută de statul român?”

„Persoană morală, anume societatea grecescă *Olympia*, are ea óre capacitatea juridică de a moșteni, adică: avea ea vre-o ființă la epoca morții testatorului primitiv sau a fostă creată în urmă în vederea acestui testament?”

Precum se vede, cestiunea nu este o simplă moștenire, ci o contraversă juridică, a cărei rezolvare póte să cadă numai în competența tribunalelor țerei, cu atât mai virtuos, că testamentul a fostă atacat și de un șir de moștenitori colaterali.

Este deci lămurit, că guvernul românesc a fostă dator să lăsa decidera afacerii în grija tribunalelor. Guvernul grecesc însă pretindea transpunerea afacerii pre teren diplomatic.

Guvernul românesc n'a putut primi propunerea grecescă, și așa guvernul din Atena a întrerupt relațiunile diplomatice cu România.

Vede orî cine din cele desfășurate, că dreptatea se află pre partea României, și că guvernul grecesc a dat numai o dovadă de nematuritate politică, rumpând relațiunile diplomatice cu România.

Simpatiile Europei sunt pre partea guvernului român, care cu atâta demnitate scie reprezintă interesele țerei.

Clericii români din Budapesta. — În numărul trecut al „Unirii” am reproducut ceea ce le scrie fôea clericală „Magyar Állam” despre clericii nostri din seminariul central de Budapesta. De astă dată facem unele observări totu numai „în interesul adevărului și al adevăratului patriotism”.

dela știință, ca ea să mi-se oferescă așa, precum o pot primi în lăuntrul meu. Știința, careă o învețu, eu vreu să o și vețu, eu voi să o pricepă, ea trebuie să se facă însușirea mea, altmintea nu-mi este de nici o trebă. Teoria de pre partea mea pună temeiul, dacă așa îi place, dar tóte cele ce întrecu, trebuie să mERGă mână în mână cu viața. Dacă nu e așa, atunci îm ajunge să știu, unde, în care carte le pot afla, cându am lipsă de ele. Mai aduci-ți aminte de prelegerile filosofice, cu cari ne scotea din sărite fratele rectorului, cându eram într'a șepte?”

„De ce întrebă? Dóră dintr'insele ai spută ura față cu filosofia?”

„Ai dreptate. Au trecut mai bine de douăzeci de ani de atunci și încă și astăzi urescu nu pre profesorul acela, — eră omul lui Dumnezeu fie iertat, că trăesce și astăzi, — ci urescu filosofia.”

„Filosofia firesce că e un antidot amar în contra idealismului, precum flă vĂdesce tu în novelele tale. Am cetit și eu dintr'insele.”

„Prea multă ónore pentru idealismul meu,” dicu eu plecându-mă. „Dar ceea ce vreu să dicu, nu este glumă. Parcă acum aud pre profesorul acela, cum dice: — Antropologia ca somatologie se cuprinde cu trupul omenesc, eră ca psihologie cu sufletul omenesc. — Și după ce luarăm

Înainte de tóte trebuie să relevăm unele afirmări false de ale foii pestane, cari póte că voru fi numai rezultatul necunoștinței de cauză.

Nu este adevărat, că guvernul cultelor a aședat douăzeci și cinci de tineri greco-catolici în institutul clerical central din Budapesta. Lócurile acestea fundamentale — fie disu în trecut, nu 25, ci numai 23, dintre cari 15 pentru români, au fostă aședate în Seminariul închinat Săntei Barbare din Viena înainte de era constituțională ungară și de acolo au fostă transpuse la Pesta, de siguru nu cu intenția de a oferit tinerilor români o mai bună creștere clericală.

Nu e adevărat mai departe, că tinerilor clerici din Budapesta s'a oncesu căștigarea unei biblioteci proprii. Biblioteka aceea este adusă totu din Viena și prin urmare esistența sa nu și-o mulțămesc buavoinței superiorității din Seminariul pestan.

Ce atinge cetirea foilor românesci, adevărul este, că tóte foile românesci au fostă eschise din Seminariu, neexceptându-se nici „Unirea”. Cetirea acestei din urmă foi s'a oncesu numai după ce superioritatea a aflăt, că fôea acesta are caracteru bisericesc. Dela cine a primit superioritatea informațiunea acésta, noi nu scim. Numai atâta putem să declarăm, că Ordinariatul mitropolitan din Blăși n'a fostă consultat în afacerea acésta.

Ce este dar adevărat din cele susținute de „Magyar Állam” „în interesul adevărului?”

Că tinerii clerici români „trăesc în frecări neînchinate cu ascultătorii magiari de teologie”. Vina însă nu o au tinerii nostri. Vina o pórtă „ascultătorii magiari de teologie” și superiorii seminariului, cari aspirându la preoție și preoți fiindu își uită, că religieea catolică opresce ura de rasă și șovinismul.

Este mai încolo adevărat, că clericii români sunt „saturați de aspirații naționale românesci”. Ónore lor. Dacă asta în ochii domnilor dela „M. Á.” este păcat, în ochii nostri este virtute. Vai de clericul român, ce n'ar fi așa.

spre știință împărtășirea asta, încep să ne descrie tóte părțile trupului omenesc numindu-le pre nume, unguresce, latinesce și grecesce, după poziție, fire, compoziție chimică și organică, ce erăși se putea întâmpla numai cu cuvinte unguresci, latinesci și grecesci, precum și cu formule algebrice, și mai pre urmă ne lăsă pre fiesce care, să ne formăm despre structura trupului omenesc conceptul acela, care ne plăcea. Deja atunci am observat eu cu mintea mea, — mișcă din cap, câtu îți place, minte pentru aceea totuși am, — am observat cu mintea mea, că tóta erudiția lui nu contradice faptului, că piciorle omului umbă pre pământ, eră capul stă de-asupra trupului. Dar asta o scisem deja mai înainte de ce ași fi audit prelecțiunile lui. Cunoștință somatologică împede mi-am căștigat numai mai târziu, cându am ajuns și eu să ucidu întâia dată un porc. Atunci măcelariul într'o jumătate de óra m'a învățat mai multă somatologie, decât profesorul nostru într'o jumătate de an.

„Te-ai prea supărat pre el. Și în sfârșit totu tu porți vina, dacă n'ai învățat somatologia în școlă.”

„Se póte. Dar acum spune-mi, ce ai învățat tu din grămada asta de cărți pedagogice?”

„Dintr'insele am scos temeiul pre care se póte zidi o educare bună.”

Care este dar din tóte aceste morala?

Primu propunerea domnilor dela „M. Á.” Ar fi fôrte bine, dacă clericii nostri din Pesta s'ar' pută cresce în diecesele lor. Ar scăpă cel puțin de șicane netrebnice, și de siguru nici în spiritul clericalu nici în știință nu multă perdere ar suferi.

„Magyar Állam” să ne pună la dispoziție stipendiile. Noi fi vomu fi pururea recunoscători.

Un scandal nomaipomenit.

Parlamentul țerei a fostă o săptămână întrégă un obiect de risu. O simplă reuniune l'a purtat de nasu. Și de nasu a fostă purtat și guvernul și armata comună a monarchiei.

Reuniunea regnicolară a honvedilor a ridicat în Buda un monument întru ónora honvedilor căduți la an. 1849 cu ocaziunea asaltului cetății Buda. Presidiul reuniunii invită la desvĂlire parlamentului și armata comună. Armata comună *primesce invitarea, promite a depune ocunundă* și în schimb cere încoronarea monumentului lui Hentzi din partea honvedilor. Ideea mărătă, împăcarea plănită între armată și Unguri deplină. *Dinastia și armata recunoscă îndreptățirea revoluțiunii din 1848—49.*

Dar étă că invitarea reuniunii sosesc și la parlament. Atâta a lipsit opoziției. Națiunea magiară să încunune monumentul unui general austriac, care a luptat sub stindardele „casei de Habsburg”! Nici odată. Mai bine mórte, decât o asemenea rușine și umilire!

O săptămână curge lupta cea mai înverșunată în parlament.

Și la adică?

Comitetul central al reuniunii honvedilor, conchemat de presidiu pentru a luă la cunoștință programul statorit de presidiu, decide amânarea serbării de desvĂlire și așternerea programului la adunarea generală extraordinară a reuniunii.

Poftim blamă!

Guvernul, armata comună, parlamentul, presa, întréga opiniune publică se ocupă de

„Și pre temeiul acela și-ai crescut pruncii?”

„Veți, chiaru asta-mi e năcasul,” dice Ergo. „Ani au trecut, de cându țin soției mele dănică prelegeri pedagogice, și astăzi vine de-mi mărturisesc, că ea n'a priceput nimica din — lucruri șuchiate le-a numit șuchiate de ea!”

„Și tu până ați n'ai băgat de samă, că ea nu-ți pricepea prelegerile?”

„De unde să bagu de samă, cându ea le asculta cu atâta atențiune?”

Eu nu mă potu ține de risu. Ergo cască nisce ochi uimiți și face o față, carea-mi spune, că se fudoesce de întregitatea minții mele.

„Asta e o istorie fôrte șodă,” dicu eu, după ce m'am saturat de risu. „Tu ești fericitul proprietariu al unui metod infailibil de educare, și metodu acesta avea să producă nesmintit un rezultat, și rezultatul acesta tu flă prevedea cu ochii sufletesci, eră soție-ta nu pune un baraboiu pre tóta erudițiunea ta și-și cresce pruncii fără de nici un manual, și Măriora ta implinesce de ce ani, fără ca tu să observi vre o deosebire între rezultatul, ce-lu așteptai dela aplicarea metodelui tĂu de educare, și între rezultatul metodelui de educățiune, care-lu urmăresce soție-ta. Nu-ți vine și ție să rîdi?” Și eră începă a rîde.

(Va urmă.)

o cestiune, care nici comitetul central, al unei reuniuni particulare nu l'a fixat încă definitiv.

Asta într'adevăr este culmea frivolității. Blamă ca acesta nu credem să fi suferit cândva un stat constituțional.

Etă fructele șovinismului. Ar trebui să ne bucurăm, dar ne este rușine pentru țera, a cărei fi suntem și noi, și ne este rușine mai virtuos pentru armată, care a trebuit să sufere umilirea acésta crâncenă.

Firesce că afacerea acésta nu va rămâne fără efect. După o asemenea derută se șvonesce mereu, că ministerul va trebui să-și dea dimisiunea.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

În delegațiunea ungară Ugron Gábor se tângue, că și ministrul comunu de externe influențează în folosirea dreptului de patronat al regelui apostolic al Ungariei. După ce ministrul de externe contele Kálnoky nu posedă limba magiară, lui Ugron i-a răspuns în numele dînsului contele Cziráky Béla, șefu de secțiune în ministerul de externe, declarându, că ministrul de externe nici prin minte nu-l trece a se amesteca în lucruri, ce trecu preste competența lui, ci se mulțamește a figura ca mijlocitoriu pre cale diplomatică, cându este de lipsă, cum ar fi p. es. la denumirile de episcopi. Dar și în atari casuri precede pre basa îndrumărilor primite dela guvernul unguresc. S'ar puté pune întrebarea, că după ce dreptul de patronat este un drept personal al regelui apostolic, pre ce basă influențează guvernul unguresc în exercierea lui?

Roma.

Sânția Sa Leonu XIII din incidentul aniversării a 1300-a a încreștinării Angliei, care se va serba în Februaru 1897, a trimis episcopului de Northampton o epistolă. În epistolă îndemnă Sânția Sa pre poporul englez, ca să perpetueze memoria încreștinării prin ridicarea unei biserice pompoze în satul Slough, unde se află de presente numai o capelă în onórea sântului Etelbert, regele de Kent, care rumpându cu superstițiunile strămoșesci a favorisat predicarea Evangelii și încreștinarea poporului său.

Se vorbește, că în cel mai de aproape consistoriu voru primi purpura de cardinal Msgr. Aug. Egger, episcopul de St.-Gallen în Helveția, și primatele Ungariei Claudiu Vaszary.

Spania.

La Congresul catolicilor întrunit în 18 a l. c. la Sevilla au luat parte 23 episcopi diocesani, 500 de preoți și preste 5000 de miren. Congresul l'a deschis prin o vorbire elocință arhiepiscopul de Sevilla. În congresu s'a primit proiectul de rezoluțiune despre redobândirea domniei lumesci a Pontificelui. Totu în acestu congresu s'a slevat idea de a se înființa o asociare internațională cu devisa „pro Pontifice et pro Ecclesia” pentru recăștigarea libertății pre sama S. Părinte și a bisericei.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Delegațiunea ungară și-a ținutu ședința de închiere Joi după amézi. Reformele și creditele cerute de ministrul comun și de astă dată au fost votate tóte.

Ambasadorul austro-ungar la Berlin contele Emericu Séchenyi și-a dat dimisiunea. În locul lui este numit ministrul ungaru de lângă persoana Măiestății Sale, Ladislaș Szögyény-Marich, care își va ocupa noulu postu probabil în luna viitoare.

Turcia.

Precum se anunță din Constantinopolu, Sultanul a primit în audiință pre ambasadorul rusesc Nedilov. Acesta a insistat, ca Pórta să răspundă la cunoscuta notă rusescă, și de nou a exprimat regretele țarului pentru primirea, ce s'a făcutu lui Stambulov în Constantinopolu. Sultanul a răspuns, că nu a voit a vătéma sentimentele țarului și va respecta dispusețiunile congresului de Berlin. Speréza sultanul, că reformele referitoare la Armeni voru intra în vigore fără turburări.

În privința noului tractat comercial, ce este a se încheia între Turcia și Rusia, acésta din urmă poftește, ca basteimintele rusesci să pótă trece liberu prin Dardanele, Pórta însă fiindu sprijinită de Anglia nu voește a satisface dorinței rusesci.

Sérbia.

În săptămána trecută s'a ținutu un consiliu de ministri sub presiunea regentului Ristic. După terminarea agendelor a întreatu ministrul președinte Avacumovic pre Ristic, dacă este adeverat, că guvernul nu ar posedé încrederea regentei, și că acésta ar voi érași unu ministeriu radical, precum circula faima. Ristic a declarat, că guvernul liberalu se bucură de încrederea deplină a regentei. În cercuri bine informate se crede, că scupcina va fi disolvată în Decembre.

Corespondințe.

Sibiú, 21 Octobre 1892.

Multu Stimate Domnule Redactoru!

La 11 a lunii curente s'a ținutu aci sinodul protopopescu de tómnă, despre decursul căruia imi feau voe a Vă face următoarele împărtășiri:

Fiindu sinodul acesta cel dintăiu după mórtea neuitatului și marelui nostru Arhiepăstoru Dr. Ioan Vancea, carele prin faptele și virtuțile sale neperitoare a sciutu să-și ridice în inima clerului și poporului nostru unu monumentu mai durabil decătu muntele de granitu, preoțimea tractuală a ținutu să-și implinescă o sântă datorie de pietate față cu memoria celui mai popular și mai iubit părinte sufetescu alu său, a căru mórte neașteptată a produsu cea mai adâncă și mai generală consternațiune nu numai între fii credincioși ai bisericei noastre acum veduvite, ci și între toți fii poporului român, participându la celebrarea unui părăstas pentru odihna sufletului acestui vrednicu urmaș alu

marilor nostri arhieriei de odinórá. Părăstasul s'a celebrat de preonoratulu șefu tractualu dl. Ioan V. Rusu cu asistența preoților Dionisiu Aron, preot în Gurariulu și notaru tractualu, și Nicolaș Toganu, cooperatoru parochialu în Sibiú. Afară de preoțimea tractuală au mai participat la acestu act de pietate și invetătorii nostri din tractul și respective comitatul Sibiulu, cari au fost conchemati totu pre aceea și și la adunarea constituanta a reuniunii invetătorilor gr. cat. din comitatul Sibiulu. După finirea părăstasului dl. protopop tractualu prin cuvinte potrivite a arétat celor prezenți, ce mare luptatoru a fost regretatul mitropolit pre terenul bisericescu și scolasticu și în generalu pre terenul adeveratei culturii a sermanului nostru poporu, câte are de a-l mulțami clerul și poporul nostru acestui lucéferu deja stinsu de pre orisonul bisericei noastre, și prin urmare câtu de mare este perderea, ce am îndurat-o prin mórtea lui atât de neașteptată. Jelea și durerea se vedea adâncă imprimată pre fața fiesce căru participantu în urma acestei cuvintări.

Deschidendu-se după aceea sinodul protopopescu, acela s'a ocupat cu diverse curenti, dintre cari amintesc efectarea taxei pentru salarisarea revisorului arhiepescan pre 1893, fondul scolastic tractualu, din care s'au procurat de astădată 130 de exemplare de Abcdare și au fost împărțite gratuit școlilor noastre din tractu, și altele. S'a pus însă la ordina zilei și o cestiune de mai mare importanță pentru proțimea tractuală, adecă cestiunea regulării și respective ameliorării competențelor stolare, cari în multe parochii de ale noastre sunt curat de batjocură. E destul să amintesc, că bună-óra în parochia Orlatului competențele stolare pentru înmormintarea unui adultu nu trecu preste bagatelul ridicol de 80 cr. Cestiunea fiindu de natură forte delicată și avându a fi studiată din tóte punctele de vedere, nu s'a luat nici unu conclusu meritoriu, ci s'a decis numai, ca până la finea anului curentu fiesce care preot să subțernă unu conspectu detaiat despre competențele stolare usitate până acum în parochia sa, descriind totu odată tóte împrejurările și dându-și fiesce care părerea sa motivată. Conspectele respective rapórtate acestea voru fi a se transpune apoi spre studiere unei comisiuni, carea la proximalu sinodul de primăvară va avé să vină cu propuneru bine chibzuite. În comisiunea respectivă au fost aleși preoți: Petru Bradu din Orlatu, Dionisiu Aron din Gurariulu, Teodoru Comanu din Vestem, Paulu Popescu din Bórta și Nicolaș Toganu din Sibiú.

Atăta despre sinodul.

Am însă deosebita mulțamire de a Vă puté raportá cu acésta ocaziune și despre o nouă instituțiune intrată în viețá la 11 Octobre a. c. aci la noi, înțelegu reuniunea invetătorilor gr. cat. din comitatul Sibiulu. În ziua amintită la 3 óre după amézi s'a ținutu adecă adunarea constituanta a numitei reuniuni, și fie dísu spre lauda invetătorilor nostri atât dela școlile confesionale, câtu și dela școlile reuniunii grănițesci din comitatul și respective protopopiatul Sibiulu, că domni invetători afară de 2—3 esceptiuni au fost la înălțimea chemării lor, căci au dovedit unu viu interes și s'au prezentat la adunare în numărul sur-

prințetoră de frumos. Reuniunea avându deja statutele sale înviniutate de înaltul ministru reg. ung. de culte și instrucțiunea publică și-a inaugurat activitatea sa în ziua amintită constituindu-se definitiv. Biroul reuniunii s'a compus astfel: Președinte Romul Simu, învățător dirigent la școala grănițeră în Orlat; vicepreședinte: Ioan Dănilă, învățător dirigent la școala grănițeră în Racovița; primă-secretar: Dionisie P. Decei, cleric abs. și învățător la școala gr. cat. din Sibiu; secretar al II-lea Ioan Popescu, învățător dirigent la școala grănițeră din Vestem; cassar: Nicolae Grancea, învățător la școala grănițeră din Orlat; controlor: Nicolae Doicanu, învățător la școala grănițeră din Vestem, și bibliotecar: Traian Șandru, învățător la școala gr. cat. din Șura-mică. Afară de aceștia au mai fost aleși încă în comitetul reuniunii următorii membri și anume: On. Valeriu Florianu, preot și învățător la școala grănițeră din Racovița; doșora Maria Simona, învățătoare la școala grănițeră din Orlat; Basiliu Iteanu, învățător la școala gr. cat. din Hamba; Ioan Vasile, învățător la școala gr. cat. din Hosmanu, și Aureliu Staicu, învățător la școala gr. cat. din Gurarului.

Constată din parte-mi, că conducerea reuniunii este depusă în mâinile cele mai bune, și nutresc speranța, că cei aleși vor justifica pre deplină încrederea, ce o punem cu toții într'unși; vor și născuți din toate puterile, ca reuniunea să prospereze și moralmente și materialmente și să devină o pepinieră de frățescă dragoste, de luminare și de încurajare imprimată întru împlinirea sublimului, dar greul ofițiu de crescător al tinerei noastre generații, și acesta o doresc cu atât mai virtuos, cu cât am și eu satisfacțiunea de a fi contribuit după modestele-mi puteri la înființarea acestei instituții salutare, prin urmare prosperarea acesteia îmi zace și mie tare la inimă.

Mai am o ferbinte dorință în această privință și anume: frații preoți, cum și toți aceia, cari se află în serviciul cauzei noastre scolastice, să sprijină și ei după putință această plăpândă și tină instituție, căci ea numai astfel va putea aduce fructe îmbelșugate. Să lăpădăm indiferentismul stricacios, să ne ajutăm împrumutat, și atunci și Dumneșu ne va ajuta.

Primii multă stimat Domnule Redactoru expresiunea sincerului meu devotament.

x-y.

Replica și Magharil.

Replica universitarilor români din patrie a supărat rău pre compatrioții nostri maghiari. Sunt aproape patru luni, de când a apărut replica aceea, și până acuma nimeni n'a putut combate cuprinsul ei. Cele ce scriu diareie în contra ei, nu sunt altceva decât nise vorbe goale, cari nu înseamnă alta decât mânie și supărare. Sămnă că temeinicia celor scrise în Replica este cu mult mai tare, decât ca să potă fi slăbită macar. Singur numai Moldovan Gergely s'a încumetat să-i răspundă, dar și el a pățit-o.

Că nu pot să răstorne nici un capitol din cele publicate în Replica, s'au putut convinge și frații maghiari. Doveștile, ce le aduce pentru sine, sunt acte publice scoșe dela foruri publice, cari nu se pot răsturna.

Să tacă însă . . . nu-i lasă psihologia. Ca să facă totuși ceva, socotiră acum de curând, să traducă pre nemșese cartea „Az

oláh nyelv és nemzet megalakulása" a „re-nunțului savant" Dr. Réthy László.

Lucrul nu ne înspăimântă de loc. Traducă ei toate cărțile lor, ce tractază despre noi, pre nemșese, opiniunea publică nu vor pute, să o schimbe, ea este informată de ajuns și temeinic despre „liberalismul", cu care suntem guvernati.

„Közérdek" din Aiud publică în afacerea acesta în numărul său din 16 Octobru un apel subscris de „Zarándy A. Gáspár" din Budapesta.

Etă ce se dice în apelul acela între altele:

„Liga română din Bucuresci, presa română și junimea olahă mobilizată în anii din urmă făcură totul spre a atrage atențiunea Europei spre olahimea din Ungaria, îndreptându acuze mincinoșe și absurde asupra națiunii noastre, căreia atât pre terenul politic, cât și pre cel cultural îi potă fi dator ca multămită.

„Grija pentru cinstea numelui națiunii adevărată că în rindul primă compete statului, dar pentru aceea sunt dator și patrioții și societatea să pășescă în arenă față cu dușmanii națiunii.

„În fața unei astfel de datorințe stăm acuma, când olahii au înprăștiat în Europa apusană o mulțime de panfleturi, vinându pre sama unor scopuri ascunse și necunoscute de societatea europeană succesul, de umelta cărui priveșcă ei a exploată artificială credulitatea străinătății.

„Una dintre cele mai ponderose probleme ale societății magiare este a tractă cestiunea olahă nu prin plânsori polemice, ci prin mijlocele serioșe ale științei și a se sili într'acolo, ca străinătatea să-și câștige despre totă starea cestiunii o iconă curată și adevărată și cunoștință obiectivă din punct de vedere istoric, limbistic, etnografic și cultural.

„Dacă privim până în sfârșit prin marile literaturi străine, prin cea francesă, italiană, germană și anglesă, ne bate la ochi, că o parte bună din în proporțiune mica literatură referitoare la olahime abia se deosebesc de starea literaturii naționale olahie, carea — abia va mai fi de lipsă să o spunem — aș ni se potă considera ca știință. Afară de lucrările prea prețioșe ale unii Roesler, Tomashek și Miklosich scrise în obiectul acesta nici chiar în literatura germană nu se află ceva vrednic de a se băga în samă. Fieea incurcată și greutatea cestiunii, depărtarea speculațiunii, din carea erudiții străini potă ca să studieze olahimea: sunt factori de așa, cât pun stăvilă unii Jung, Kiepert, ba chiar și marele Mommsen, ca să nu potă vedea istoria olahimii în adevărată-i fire.

Despre literatura francesă abia potă dice ceva. În literatura francesă nu sunt fără numă câteva cărți și studii ieșite din pene, cari au lucrat după isvor olahie, ori a căror scriitori sunt chiar olahi, și acestea sunt totul, din ce publicul cultu își potă câștiga cunoștință despre cestiunea olahă, și de cari călăuzit își potă interpreta multele istorii turbure, pre cari i-le prezentăză escurșiile (memorandele) apărute pre banii ligii bucurescene.

„Și chiar acela este reul cel mai mare, că erudiția străinătății stăndu pre bazele unor doctrine învechite ajută și ea tendențele olahie. Lucrul acesta trebuie să-l schimbăm.

„Înainte de toate publicul german ar fi acela, pre care ar trebui să-l facem cunoscut cu opul serios și cinstit apărut în obiectul acesta în literatura ungară. Trebuie să apară un op ungară escelent, care singur cuprinde în sine cestiunea olahă în totă estensiunea ei, și care singur este acomodat, ca să contrabalanțeze între Germanii influința lui Jung și Kiepert.

„Cartea membrului academie ungară de științe Dr. Réthy László „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása", carea a apărut în două ediții, este un astfel de op, care la timpul său a deșteptat atențiunea îndreptă-

țită a tuturor atât prin scrutările profunde, cât și prin puterea convingătoare a tractării, și despre care s'au pronunțat în înțelesul acesta și scriitorii români de cugetare mai independentă."

Și așa mai departe! Apoi spune, că a intrat în tractative cu o firmă germană renumită, carea versiunea făcută „numai din înșufletire pentru cauză, fără de nici un interes material, ba chiar și cu jertfă", i-o va publică, dacă îi va procură 600 de prenumerații. Și el e în firmă convingere, că societatea ungară va folosi ocaziunea și va face posibilă apariția lucrării făcute cu o „jertfă nobilă", „care în sfârșit va dăruia cu desăvârșire cetatea de aer olahă zidită din o grămadă de minciuni" (!!).

Succes bun!

A.

Înștiințare.

Aducem de nou la cunoștința preestimaților membri ai Reuniunii femeilor române gr. cat. din Blăși, că în înțelesul §§-lor 13 și 14 din Statute adunarea generală ordinară a Reuniunii e convocată pre Duminecă 30 Octobru st. n. a. c., imediat după S. Liturgie în sala de deseamă a gimnasiunului din loc.

Sperăm, că atât preestimații membri, cât și alți binevoitori ai Reuniunii noastre se vor prezenta la adunare în număr cât se potă mai frumos.

Programa adunării va fi: 1. Deschiderea adunării din partea presiului. — 2. Raportul general despre activitatea comitetului Reuniunii dela ultima adunare generală până în prezente. — 3. Esmizarea unei comisii pentru esaminarea raportului și a altei comisii pentru înscrierea de membri noi. — 4. Raportul comisiiilor esmise. — 5. Eventuale propuneri. — 6. Disertațiune. — 7. Închiderea adunării.

Blăși în 26 Octobru 1892.

Rosa Munteanu, Aureliu P. Bota,
presidentă, secretar.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumneșu. Subscrisa antistie biserică aduce multămita cea mai călduroasă lui Mihai Stănu lui Ion și soției lui Marie născ. Steța locuitorii în Sapița pentru candelabru de bronz înaurit bogat de 35 lumini, procurat dela Pesta în preț de 215 fl. v. a., — lui Grigorie Popă a Oimei și soției lui Marie născ. Stănu pentru un candelabru din diferite materii, de 32 lumini, cumpărat în persoană la mănăstirea Pociu cu suma de 170 fl. v. a., ambele donate bisericăi noastre. — Fie bine primite înaintea lui Dumneșu, întru mărirea cui s'au donat. Sapița, 17 Octobru 1892. Ioan Huban, paroch, Tôderu Stănu, curator.

Distincțiune. Dl. Petru Opris, director de postă și telegraf în Pécs în recunoșterea meritelor câștigate în afacerile postale și de telegraf a fost decorat de Maiestatea Sa cu ordul coronei de feră clasa a III-a liberă de tacsă.

Răspuns la Replica junimii române academice. Junimea academică magiară și jidană din Budapesta a însărcinat pre un comitet din sinul său cu redactarea unui răspuns la „Replica" junimii române. Înainte numai!

† P. Matei Liberator S. I. Filosofia creștină și-a perdat un cultivator distins prin mărta Părintelui Liberator înimplată la 18 a. l. c. în Roma. El s'a născut în Salerno la an. 1810. În etate de 16 ani a intrat în Societatea lui Isus, unde cunoșcându-i-se înclinarea spre studiul filosofiei i-s'a și conșcut, să se ocupe cu acesta. Totă viața și-a petrecut-o în activitate literară neobosită. El la olăta cu alți trei conșoti a fundat la 1850 foa periodică „Civiltă cattolica", a cărei renume e destul de cunoscut. Numeroșele lui scrieri publicate mai mult în limba italiană sunt de cuprins filosofic. Mai renumite sunt „Instituțiile filosofice" scrise după sistemul Sântului Toma.

Poporul maghiar a înțeles pre deplină aceste cuvinte, căci ați en să cerce cineva a căuta între tinerimea maghiară renegați, cum ei caută între tinerimea noastră! Unu risu homerică l-ar fi răspunsul. Său să cu-teze ați unu tineră maghiar a deveni re-negatu, — acela restignitu ar fi chiaru de ai sâi. — Și aici trebuie să o aduceți și D-Vostre! Numai atunci se voru alege cei tari de cei slăbănogi, cei vrednici de cei nemernici, numai atunci se va curăți pădurea de uscături.

Nu v'am spusă adâncă filosofie, v'am spusă lucruri actuale. Și tocmai de aceea ar puté dice cineva, că toate acestea ar fi fostu mai bine să fi rămasu neșise. Pre unu astfelu de omu eu l'ași întreba, unde să începem dar, ca să plantăm în capete astfelu de idei, care conducă la mântuire? Unde, dacă nu la tinerime, căci ea este speranța viitorului? Ba da, de acum trebuie să vi-se deschidă ochii, ca să puteți vedé adevărul deplinu, dar deplinu! — Ce credeți D-Vostre, care e viitorul D-Vostre? E celu mai trist! După ce veți eși de aici și veți merge să vă continuați studiile, veți fi spionai, veți fi urmăriti, ba veți fi chiaru amenințați, pentru că ați rămasu credincioși principiului naționalu. Și după ce v'ați jertfitu avere, muncă, anii cei mai frumoși din viață, — ce credeți, că vă aștepta posturi grase? Nu! D-Vostre nu veți fi hrăniți la lesiele statului, alții se hrănescu acolo, ai căroru strămoși vindeau încă rize prin Rusia, precându strămoșii nostri își versau sângele pentru această țară. A sei acesta încă se ține de creșterea D-Vostre, a sei acesta însănu a te orienta asupra situațiunii.

Să tu credeți că voescu a vă ați! Nu! gelosia, ura în contra altor popore, spiritul de cucerire, vîna de după renegați — acestea lăsați-le altora, ei să-și prăpădescă puterile cu ele, noi să păstrăm, ce avem. Și ce avem? Avem o patrie, o limbă, avem obiceiuri, suvenir istorice, avem morminte, lângă care plângu speranțele nemeului nostru, acestea să ne fie izvorul vredniciei și alu virtuților noastre strămoșesci!

Da, de acum trebuie să știți, că n'ați venit aici, pentru ca mai târziu să puteți dormi pre pene, ci ați venit, ca să vă oteliți pentru o luptă crâncenă. În lupta acesta, pre care nu noi am provocat'o, care ni-s'a impusă cu puterea, în lupta acesta veți avé D-Vostre să vă arătați vrednicia. Și cum să v'o arătați? Unire nesfarmabilă între fiili de același sânge, mândrie și demnitate națională în mijlocul urrei și îngâmării dușmanului, etă conduta unu tineru român în aceste vremuri cu vifor. Numai astfelu vă veți apropia de idealul națiunii, dar numai astfelu și chemarea Duchului Sfântu, ce ați s'a săvârșit cu atâta evlavie și pompă religioasă, are și unu sensu. Căci unu popor, care și-a uitatu de datorințele sale, n'are dreptu să existe nici înaintea lui Dumnezeu, nici înaintea omenilor.

Și pre lângă toate una e de lipsă. E de lipsă iubirea nemărginită pentru totu ce este românesc. Fie ca acelu Duchu, ce ați chematu de susu, fie ca Elu să sădăscă în inimile D-Vostre această iubire. În speranța acesta Vă strigă unu puternic: „Să trăiți!”

Eufrosina.

(Continuare.)

Cătu de multu o durea pre Eufrosina starea tătăne-său! O, de ar puté să ridice vîlul de pre ochii lui! A și cerca, dar elu o luă în batjocură.

Ierna a trecut, și Merin, Potelet și Lerinval începură a conveni totu mai desu. Colatin cerceta aprôpe în totă ziua castelul Enfin heureux.

Eufrosina eră afabilă și veselă. Cându însă tinerul îi vorbea de dragoste, ea tăcea ori schimba obiectul vorbirii. Și cându într'o zi veni Portia și-i spusé planurile părinților, ea le respinse spunendu-i, că este deja logodită.

Ea se privia și acum de logodnica lui Armand. Avea cuvîntul lui și învoirea mamei lui și speră, că cu timpul nici tatăl sâ nu se va mai împotrivi. Despre visita lui Armand în Paris nu scia nimica.

„Dar fată, ce ai vorbitu asară cu Portia? Așa respingi tu o parte, ce nu și-se va mai oferii nici odată?”

„Se pôte, tată, dar mie Colatin nu-mi trebuiece.”

„Și de ce nu? Nu scii tu, cum se bată după elu Iuliana și Zoe și Sofonisbe Merin?”

„Așa să fie, dar fata ta este de altă părere: întâiu pentru-că nu-mi convine, a doua pentru-că . . . dar am spus'o Portiei.”

„Da, chiar voiam să te tragă la răspundere pentru asta. Ce mincionă, auți acolo! Tu ești liberă. Te-am scăpatu de multu. Și credeam, că l'ai datu de multu uitării.”

„Nu voi uită pre Armand în veci.”

„Dar trebuie să-lu uită, așa voescu eu! Nu și-am spusă pēdecile, ce vă despărtesc?”

„Nu, tată, nu mi-ai spusă nimica. Eu credeam, că amâni învoirea ta numai pentru că elu este dintr'o familie așa de înaltă.”

„Da, așa este. Însă mai am. . .” Dar se opri, și cum privia la dinșa, parcă vedea o nălucă.

„Ași puté să mă decidă a mă mărită după altulu, dar atunci ar trebui să-ți sacrifică fericirea mea întregă. Unu singuru omu mă pôte face fericită, și acela este Armand.”

După o paușă scurtă îi dișe Lerinval cu voce răgușită: „Și nu vrei pre nime altulu?”

„Pre nime în lume. Pre altulu nu mai potă iubi. Cu Armand nu se pôte asămăna nime!”

„Erăși numele acela!” Și apoi tăcu.

Eufrosina intră în odăile sale. Mineta o întrebă de odată: „Scii, că Catarina s'a dusă de aici?”

„Unde?”

„În sată la bētrâna Marta. Domnul Lerinval i-a poruncitu asară, să se ducă.”

„Doră i-s'a agrăvată morbulu?”

„Da, sermana, și transportatulu încă nu-i va fi făcutu bine.”

„De ce ai trimisă pre Catarina în sată?” întrebă Eufrosina în dimineța următoare pre tatăl sâ.

„Pentru că morbulu ei este contagios.”

„Contagiosă? Și ea sermana suferă de friguri de bētrânețe!”

„Se pôte. Dar să nu o cercetezi, căci aiurază. Ar puté aiurarea ei să-ți atace nervii.”

Eufrosinei i-se făcu milă de ea, deși n'a iubit'o nici odată, căci bētrâna era plină de rēutate și uria pre preoți și lucrurile religiose.

Cam la o săptămână după acestea clubul se adunase la Lerinval. Tinerii erau în grădina, ér Lerinval cu ospēții cei mai bētrâni își petrecea în etaj. Aici se petrecea o gălăgie infernală. Eufrosina trebui să asculte declarațiunile desperate ale lui Colatin. După ce trecuse tāmălăul, ea s'a retrasu în chilia sa. Tôtă noptea nu a închisă unu ochiu. Deplăngea nebuniile tătăne-său. Ele o dureau cu multu mai tare acum, cându scia, ce însămnă a vătēma pre Dumneșu.

În zilele următoare Lerinval nu se arētă. Abia a treia zi la amēși apăru. După măn-care ieși cu fică-sa în grădina.

„Eufrosino,” începă Lerinval, „Potelet nu-mi mai dă pace. Mai înainte am primitu erăși o scrisore dela elu pentru Colatin.”

Ea clătina din capu întristată și începe a plānge.

„De ce plāngi erăși?”

„O, tată, nu mă neferic.”

„Eu să te nefericesc? Ce nebunie! Dar spune-mi, de ce nu-lu vrei?”

„Tată, despre asta lasă-mă să tac.”

„Adecă ce te mai și întreb? Pentru că elu nu merge la biserică, și pentru că e unu liberu cugetătoru ea și tatăl sâ. Asta e cauza?”

„Ai ghicitu, tată.”

„Cum te-ai pututu înștrăina astfelu de tatăl sâ! Și de unde toate ideile acestea?”

„Din grația lui Dumneșu, tată!”

„Nebunii! Dar totuși spune-mi, copilă, nu desprețuesci și tu pre tatăl sâ ca alți mulți?”

„Să te desprețuesc pre tine, tată?” dice ea cuprindendu-i grumazi și sărutându-lu.

„Ajunge, copilă,” dice elu suspinându. „Tu ești bună și cu minte, ești curată ca sōrele.” Se scōlă de pre bancă și începe a mēsură cărarea cu pași mari.

„Ea trebuie să plece!” murmură întru sine. „Asēmēnarea parcă dilnică se face totu mai mare! Aceiași ochi parcă privesc și acum la mine. O, Nemesis, dacă nu este Dumneșu, ce mai vrei tu? Dar ore nu este ea uniculu meu isvoru de fericire? — Însă nu potă să privesc la ea nici odată, fără ca sângele să nu mi-se revōite! Pare că vedă pre mama îșindu din gropă de mână cu cealaltă. Ei bine, mărite-se după acelu Champfleury, și fie fericiti! Atunci ea se va duce de aci, și voru încetă amintirile.”

„Eufrosino,” dice elu tare oprindu-se înaintea ei, „vreș să punu capetu încercărilor lui Potelet. Spune-mi, crești, că veți fi fericită cu acela, pre care și-l'ai alesu tu?”

„Credū,” răspunde ea cu privirea înșeninată.

„Fie dar! Fii mai fericită, decâtă a fostu odinioră tatăl sâ.”

Eufrosina părea că nu-și crede urechiloru, căci așa pre neașteptate i-a sunatu vestea asta de bucurie. După ce-i trecu surprinderea, se rugă de tatăl sâ, să-l scrie însu-și lui Armand, că se învoesce.

Elu îi promise, numai cătu să mai aștepte, căci la scrierea de epistole nu se prea pricepe.

Cătu de fericită eră acum Eufrosina! Tōte păreau că suntă mai frumoșe și mai minunate în natură: paserile cāntău mai plăcutu, florile mirosău mai dulce și mai farmecătoru. Totulu i-se părea învilitu într'unu luciă auriu. Din sufletul ei se versău rugăciuni de mulțămintă către bunul Dumneșu. O, dacă tatăl ei ar puté pricepe căsătoria asta indulcătă de cea mai curată iubire, nu s'ar mai împotrivi, ci s'ar rugă cerinului de grație pentru păcatele sale, și s'ar desfăta întru fericirea lor! Și apoi mama lui Armand, acea femee nobilă, acea eroină din Vendee, cu ce gingășie va primi pre fata lui! Unu viitoru plinu de flori vedea Eufrosina înaintea sa. Se preumblă prin grădina atātă de adăncită, cătu nici nu observă pre preotulu, care se apropia de grădina lor.

(Va urmă.)

Economie.

Pomi se facți mai roditori, dacă în Octobrie, sau cândă timpul este favoritor, și în Novembrie și gunoimă cu gunoiu fluidă. Atare gunoiu este udulă animalicu sau mustulă, ce se scură din ori ce soiū de gunoiū animalicu de pre la staule, retirăți etc. Acesta se amestecă: o parte de atare sucū cu 10 părți de apă ori și mai bine cu 15 părți de săpunele, ce rămănū dela spalatulū rufelorū. Modulū, gunoirii se întimplă așa, că 1—2 metri dela trunchiulū pomulū, cam pre unde cugetămū, că este jumătatea rădăcinilorū, facemū de patru laturī ale pomulū patru gropi largi de o urmă quadrată și de o urmă bnnă de afunde. În acestea turnămū apoi din fluidulū pregătītū în modulū de mai susū cam 4 ferii pentru unū pomū, dacă pomulū este fôrte mare, și mai multū, őr dacă este micū, ajunge și mai puținū. Fiesce cine își pôte calculă, că őr cam cu câtū sucū se pôte umeđi pământulū în estensiunea rădăcinilorū. Tômna se repetesce acēsta în tótă sēptēmāna, până înghēta, chiar și în timpū de ploē. Acestū procedeu aplicatū vara ne dă pomele cele mai frumose și mai mari posibile. Tótă deosebirea procederei este, că vara ajunge udarea totū la două sēptēmāni.

Dacă modulū acesta de gunoie voimū să-lū aplicămū în școlă de pomi, ca aceștia să creșcă mai repede, ori pre straturī pentru producțiunea mai abundantă a leguminoselorū, trebue să facemū unū părțutū printre șire și udarea să o facemū cu băgare de samă, ca suculū să nu atingă nemijlocitū trunchiulū ori frunzele, fiindū că le vatāmă. őr după ce amū udatū de ajunsū, câtū pământulū s'a umeđitū, părțutulū se astupă, și se mai udă odată cu udătoriulū cu apă curată, pentru ca de va fi stropitū gunoiulū frunzele, să se spele. Gunoiulū, care-lū voimū să-lū aplicămū vara, să fie câtū se pôte de stătutū, adecă dospitū. Modulū acesta de gunoie este im-preunatū ce e dreptū cu őr care ostentă, dar produce minuni în recoltă. Pofțiți și probați!

Cursū superiorū pentru vieritū. Ministrulū r. u. de agricultură a dispusū, să se deschidă la 1 Dec. a. c. în Budapesta unū cursū de vieritū, care va dura unū anū. Școlulū ministrulū cu deschiderea acestui cursū

superiorū este, ca în modū teoreticu și practicū să se cualifice atari indiviđi, cari la timpul sētū să fie în stare a manipulă vinurile și a cultiva viile în modū raționalū și în măsură mare. Indiviđi cualificați vorū putē află aplicare parte la marii proprietari de vii și vinuri, parte la statū.

Stîrpirea lupilorū în Frāncia. Precândū la noi se pare, că legile țercī promovēză îmulțirea fierelorū, în Frāncia încă dela 1882 s'a adusū o lege, prin care se asignēză premii pentru cei ce omorā lupi. Numērul lupilorū omorīți dela intrarea legiī în vigōre e de 7020 capete, suma premiilorū plătite face 420.210 frs. Prețurile variēză după genulū și etatea lupulū, în calculū mediū ar veni pre capulū unū lupū 74 frs.

Revista comercială a sēptēmānei.

În sēptēmāna trecută amū avutū ade-veratū timpū de tōmnă, a ploatū desū și a bătutū vîntulū. Pre unde s'a sēmēnatū la timpulū sētū, holdele suntū verđi și frumose. În decursulū sēptēmānei s'a continuatū sēmēnătura spicōsēlorū de tōmnă. Culesulū viilorū mai pretotindinea e terminatū.

Tîrgulū de bucate din Budapesta a fostū frecuentatū și a urmatū o direcțiune solidă. **Grāū** a ajunsū în piațā mai puținū decâtū în sēptēmāna trecută, dară pentru aceea oferta a fostū destulū de mare, și morile, cari își înnulțesēcu proviantulū, aū cumpēratū ne-înteruptū. Prețurile s'aū urcatū față cu sēptēmāna precedentă la grāū curatū cu 15—20 cr., őră la grāū de calitate mai inferioră cu 10 cr. Circulațiunea sēptēmānală a fostū cam de 240.000 mājī m. **Sēcara** atātū pentru consumare, câtū și pentru deposite a fostū bine căutată. S'a plătītū maja m. cu fl. 6.40—6.75 după calitate. **Ovēsū** a sositū puținū în piațā, a fostū viū cercatū celū de calitate mai bună, s'a vindutū maja m. cu fl. 5.40—5.90. **Cucuruzū** s'a vindutū relative puținū, s'a plătītū maja. m. cu fl. 4.80—4.85.

Tîrgulū de rîmători dela Steibruch a fostū ca și în sēptēmāna trecută. S'a plătītū pentru rîmători *unguresci* aleși grei de 320—380 kg. 42—48 cr., *bētrāni* mai grei de 300 kg. 41—42 cr., *marfă țērānescă* 42—45 cr., *sērbesci* 41—43 cr. la kg. curatū.

Bursa de Budapesta.

Din 26 Oct. st. n. 1892.

Renta de aurū ung. 4%	111.90
" " hârtie 5%	100.45
Împrumutulū căilorū ferate ung.	120.50
Amortisarea detoriei căilorū ferate de Ostū ung. (1-ma emisiune).	118.—
Amortisarea detoriei căilorū ferate de Ostū ung. (2-a emisiune).	100.75
Bonurī rurale ung.	94.50
" urbarele ung.	99.—
Obligățiunile desp. regalilorū	99.90
Împrumutū cu premii ung.	146.—
Losurī pentru regularea Tisel	139.—
Renta de hârtie austriacă	100.25
" " argintū austriacă	96.25
" " aurū austriacă	114.50
Losurile austr. din 1860.	140.—
" Vienei.	163.50
Acțiunile bancel austro-ungare	980.—
" " de creditū ung.	356.—
" " austriac.	309.70
Obligățiunile cu câștigū ale bancel ipot. ung.	125.50
Scrisurī fonciare ale institut. de cred. și economiū «Albina».	101.—
Galbenī împērātesci	5.63
Napoleon-d'orī	9.51
Mărci 100 imp. germane	58.80
Londra 10 Livres sterlingī	119.80

Prețul mărfurilor.

Piața din Blașitū: Grāū, hectilitr. fl. 4.— până 4.75, — grāū mestecatū fl. 3.50. până 4.—, sēcară fl. 3.50 până —, — ovēsū fl. 2.— până fl. —, cucuruzū fl. 2.50 până fl. 2.75, alacū fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.— până fl. 1.25, — sēmētă de cânepă fl. —, — până fl. —, fasolea fl. 3.25 până fl. —, — carnea de vită chilo 48 până — cr., carnea de vițelū — până — cr., carnea de porcū — până — cr., carnea de herbece 30 până — cr., — 12 ouē cu 20 până — cr.

Posta Redacțiunii. P. S. în B. Crede-ne, că nu noi purțăm vina, dacă fōea noștră nu aduce sciri mai multe din diecesele sufragane și mai alesū din diecesa Oradul-mari. Provoacă'mū de repeți ori pre unulū și pre altulū, despre care cugetămū, că este chematū a face publiculū nostru cetitorii ser-vițiulū de a ne subministra sciri de acelea. Dumneđū să le lerte indolița, că greū pēcătuescū cu ea. — R. S. în O. Amū scrisū colaboratorulū nostru respec-tiv, să și-se descopere.

Editorū și redactorū răspundētorū:

Dr. Victorū Szmigelski.

Fundatā în an. 1858.

FRANCISCU WALSER

Liferantū de curte alū Alteței Sale Imp. și reg. Archiducele Iosifū.

proprietariālă primel fabrici ungare de mașine și recuisite de pompieri, turnătorii de clopote și metalū

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preanonorațiilor domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

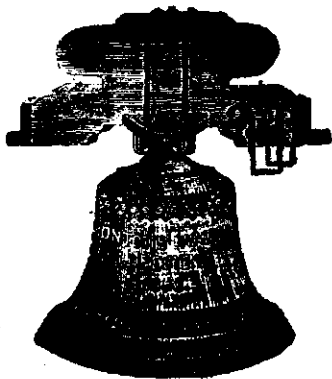
în care se fabrică atātū grupuri câtū și clopote singuratece: cu scaune de fierū patentate și cu chivere (cōrne) scutite de frecare. Fabrica a liferatū dela intemeierea sa 1800 clopote mari de metalū, într'altele și celū dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umbiatōre scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă si pompe pentru fântāni.

(4) 42—52

Preliminare de spese și Prețū-couranturī se trimitū la cerere gratuitū și franco.

Distinsū în anulū 1885 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelentū, progresū și capacitate de concurință cu diploma cea mare de onōre.

JOSIFU GAVORA (1) 19—26

distinsū cu medalia espositională cea mare pentru lucru escelentū și gustū bunū la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

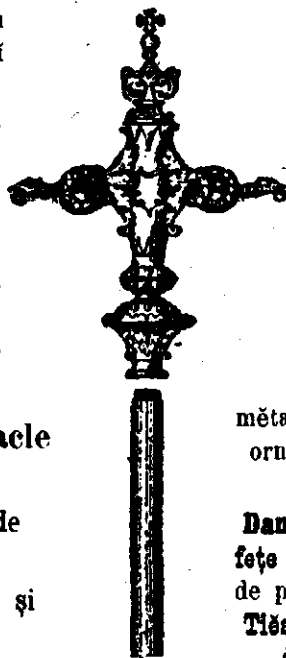
Recomandū cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtū se pôte mai frumōsă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericelor, si anume:

Felōne preotēsci și stichare diaconēsci
Flamure pentru bisericī și reuniuni.
Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolarī, reuniuni bisericēsci, reuniuni industriale, de cāntări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire, luminarie de parete și de altariū, și oandele.

Acurătatea mea o potū dovedi cu sute de epistole recnoscătōre. Garțiatū de prețuri și preliminare de spese trimitū la cerere franco.

Primescū și efep-tuiescū iestiniū repararea vestmin-telorū besericēsci, intrargintarea și intraurirea de po-tire, racle, candelē și luminarie de altariū.

Mare asortimentū de brodării de aurū, de argintū și de mētasă, precum și de ornaturī besericēsci brodate

Dantele besericēsci, fețe de altariū, cruci de parete și de școlā. Tēsēturi bisericēsci, damasturi etc.